

bejdsgruppe efter flere års forarbejder havde færdiggjort i oktober 2007. Bestræbelserne herpå strandede på et russisk krav om forudgående eller i det mindste samtidig vedtagelse af et Charter for OSCE – dvs. en grundlæggende traktat, der fastlægger rammerne for organisationens virke og de forskellige institutioners status. Som det var tilfældet de seneste fire år, nåede man heller ikke denne gang til enighed om en politisk sluterklæring. Det var russisk modvilje mod omtale af de forpligtelser, Rusland havde påtaget sig på Istanbul-topmødet i 1999 om tilbagevækning af tropper og materiel fra Georgien og Moldova, der stod i vejen herfor. Heller ikke forsøg på at nå til enighed om regionale erklæringer om henholdsvis Georgien og Moldova bar frugt i lyset af situationen i disse konflikter. Under indtryk af den uafklarede situation omkring Kosovos fremtidige status var det ej heller muligt at nå til enighed om en erklæring om Kosovo. Til gengæld vedtog mødet en kort erklæring om konflikten i Nagorno-Karabakh, hvori Armenien og Aserbajdsjan opfordres til at fortsætte forhandlingerne på grundlag af de grundlæggende principper for en fredelig løsning af konflikten, som formandskabet for Minsk-gruppen har udarbejdet.

3. RUSLANDS ROLLE I OSCE

I 2007 blev det stadig mere tydeligt, at Rusland i stadig højere grad sætter spørgsmålstegn ved OSCE-forpligtelser på menneskerettigheds- og demokratiområdet. For eksempel ønskede Rusland ikke at deltage i forhandlingerne om beslutningsforslag omhandlende henholdsvis menneskerettighedsforkæmpere og forenings- og forsamlingsfrihed, og dermed kunne dette forslag ikke vedtages på Ministerrådsmødet i Madrid. Rusland har gennem 2007 gang på gang luftet sin utilfredshed med, at OSCE i dag anvender så mange ressourcer inden for den menneskelige dimension. Det gælder først og fremmest de mange møder om menneskerettigheder, der ofte domineres af kritik af Rusland og dets allierede, primært Belarus og de centralasiatiske lande.

En anden stor anstødssten for Rusland er valgobservationsområdet, hvor Rusland kritiserer ODIHR's virksomhed for at være ensidig ved i dominerende grad at koncentrere sig om valg »Øst for Wien«, ligesom ODIHR beskyldes for at have forudfattede negative holdninger til

forløbet af valghandlingerne i disse lande. I konsekvens af sin kritik fremlagde Rusland et beslutningsforslag på Ministerrådsmødet, der indeholdt ændringer af ODIHR's valgobservationer, herunder en reduktion i antallet af observatører og begrænsninger i muligheden for at fremkomme med vurderinger af valgets forløb kort efter valghandlingens afslutning. Som forventet blev forslaget ikke støttet af de vestlige lande, der ikke ønsker at ændre OSCE's nuværende indsats på valgobservationsområdet. I forbindelse med Dumavalget i december 2007 så ODIHR sig i sidste ende nødsaget til at aflyse sin valgobservationsmission, fordi man ikke fandt at kunne udføre sit mandat på forsvarlig måde på de givne betingelser. Ved samme valg blev det af OSCE's Parlamentariske Forsamling besluttet at gennemføre en begrænset valgobservation, inden for de rammer, som Rusland havde udmeldt. Forud for præsidentvalget den 2. marts 2008 er der blevet truffet en fælles beslutning af ODIHR og OSCE's Parlamentariske Forsamling om at aflyse den planlagte valgobservation på grund af russiske restriktioner. Rusland lægger i forbindelse med valgobservation vægt på at følge de nedskrevne (og vagt formulerede) OSCE-forpligtelser (København-forpligtelserne) til punkt og prikke, mens den vestlige kritik går på, at Rusland også bør leve op til »OSCE-ånden« og gældende praksis. I forbindelse med tidligere valg i Rusland har der kunnet gennemføres valgobservationsmissioner i overensstemmelse med almindelig ODIHR-praksis.

Spørgsmålet om NGO-deltagelse i OSCE-møder udgør endnu et vanskeligt emne i dialogen med Rusland, bl.a. i lyset af Ruslands egen NGO- og ekstremismelovgivning. De gældende retningslinjer for NGO-deltagelse er først og fremmest indeholdt i Helsinki-dokumentet fra 1992, der udelukkende forbyder deltagelse af »personer eller organisationer, som griber til voldsanvendelse eller offentligt billiger terrorisme eller voldsanvendelse«. Uenighed om fortolkning af disse retningslinjer kom senest til udtryk i efteråret 2007, hvor Rusland modsatte sig deltagelse af Den Russisk-Tjetjenske Venskabsforening i to OSCE-møder om dels ofre for terrorisme og dels menneskerettigheder. Foreningen blev nægtet adgang til deltagelse i det første møde, men ikke i det efterfølgende, hvilket medførte russisk udvandring. I kølvandet på denne episode fremlagde Rusland et beslutningsforslag om »strømlining af NGO-deltagelse i OSCE-begivenheder«, der lagde op til mere